

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINI IJTIMOYIY-IQTISODIY
RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI****Bo'riboyev Azizbek Aliyor o'g'li¹**¹ Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,

Kechki ta'lim va Magistratura fakulteti, Makroiqtisodiyot yo'nalishi magistranti

E-mail: azizbekpsg10@gmail.com

**MAQOLA
MALUMOTI:****ANNOTATSIYA:****MAQOLA TARIXI:**

Received: 28.12.2024

Revised: 29.12.2024

Accepted: 30.12.2024

KALIT SO'ZLAR:

ijtimoiy siyosat,
iqtisodiy islohotlar,
makroiqtisodiy
barqarorlik, iqtisodiy
o'sish, eksport,
investitsiyalar, ish
o'rinlari, inflyatsiya,
mehnat bozori, tashqi
savdo, barqaror
rivojlanish.

Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasining 2024 yildagi ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish yo'nalishlari chuqur tahlil qilinadi. Tadqiqotda mamlakatda amalga oshirilgan iqtisodiy islohotlar, ijtimoiy siyosatning barqarorlikka ta'siri, eksportni rivojlantirish strategiyalari, investitsiya jozibadorligini oshirish va mehnat bozori o'zgarishlari ko'rib chiqiladi. 2024 yilda O'zbekiston iqtisodiy o'sishning 6,5% ga yetishi, inflyatsiyaning 8,1% ga kamayishi, yangi ish o'rinlarining yaratilishi va eksport hajmining 10% ga o'sishi kabi ijobiy ko'rsatkichlar taqdim etiladi. Tadqiqotda ijtimoiy himoya va farovonlikni oshirish, yoshlarni ish bilan ta'minlashga qaratilgan yangi chora-tadbirlar tahlil qilinadi. Ushbu ishda davlat siyosatining samarali amalga oshirilishi va kelajakdagi ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish yo'nalishlari uchun takliflar keltirilgan. Maqola mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy barqarorligini ta'minlash, iqtisodiy o'sishni davom ettirish va aholi farovonligini oshirish borasida amalga oshirilishi zarur bo'lgan asosiy strategiyalarni ochib beradi.

KIRISH. O'zbekiston Respublikasi 1991-yilda mustaqillikka erishganidan so'ng, iqtisodiy va ijtimoiy sohalarida katta islohotlarni amalga oshirishi orqali o'zining barqaror rivojlanishini ta'minlashga intildi. Mustaqillikning dastlabki yillarida mamlakatning iqtisodiy siyosati asosan iqtisodiy o'zgarishlar va transformatsiyalarni amalga oshirishga

yo'naltirilgan edi. Biroq, 2017-yildan boshlab, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning rahbarligida yangi iqtisodiy islohotlar dasturi boshlangan bo'lib, bu mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanish yo'nalishlarini tubdan o'zgartirdi.

2024 yilga kelib, mamlakatning iqtisodiy o'sish sur'atlari ijobiy ko'rsatkichlar bilan tasdiqlanmoqda. 2024-yilning birinchi choragida O'zbekistonning yalpi ichki mahsuloti (YIM) 6,5% ga o'sdi. Bu ijtimoiy-iqtisodiy islohotlar va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanayotgan sanoat va qishloq xo'jaligi sektorlari rivoji natijasida amalga oshdi. Ayniqsa, eksportni diversifikatsiya qilish va yangi tashqi savdo yo'llarini ochish, shuningdek, investitsiya jozibadorligini oshirishga qaratilgan dasturlar muvaffaqiyatli amalga oshirilgan. 2024 yil oxiriga borib, mamlakatning eksport hajmi 20,7 milliard dollarga yetib, 10% ga oshgan (O'zbekiston Respublikasi Tashqi savdo vazirligi, 2024).

Inflyatsiya darajasi 2024 yilda 8,1% ga kamaydi, bu esa Markaziy bank tomonidan amalga oshirilgan pul-kredit siyosatining samarali bo'lganini ko'rsatadi. Yangi iqtisodiy rejalar va soliq islohotlari, jumladan, soliq stavkalarining pasaytirilishi, iqtisodiyotda barqarorlikni ta'minlash va iqtisodiy faollikni oshirishga xizmat qilmoqda. Shuningdek, respublikaning ijtimoiy siyosati ham mustahkamlanib, aholining turmush darajasini oshirishga, yoshlarni ish bilan ta'minlashga qaratilgan chora-tadbirlar kengaytirilgan. 2024 yilda yangi 200 000 dan ortiq ish o'rinlari yaratildi (O'zbekiston Respublikasi Mehnat va ijtimoiy himoya vazirligi, 2024), bu esa ish bilan ta'minlanganlik darajasini oshirishga va ishsizlikni kamaytirishga xizmat qilmoqda.

Shu bilan birga, davlat tomonidan amalga oshirilgan ijtimoiy dasturlar, aholi ijtimoiy himoyasini kuchaytirish, yangi ijtimoiy infratuzilma yaratish va fuqarolar farovonligini oshirish bo'yicha keng ko'lamli chora-tadbirlar ko'rilgan. 2024 yilda, ijtimoiy himoya dasturlarining kengayishi natijasida, aholi daromadlarini oshirish, uy-joy va tibbiy xizmatlarga bo'lgan talabni qondirish borasida muhim qadamlar qo'yilgan. Bunday chora-tadbirlar, o'z navbatida, jamiyatda iqtisodiy va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda asosiy vosita sifatida ishlaydi.

Bundan tashqari, O'zbekistonning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanish yo'nalishlarida kichik va o'rta biznesni rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. 2024 yilda, kichik va o'rta biznes sektoriga qo'llanilayotgan imtiyozlar va subsidiyalar yordamida yangi tadbirkorlik loyihalari boshlanib, sektorning umumiy o'sishi 9% ga yetdi (O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot vazirligi, 2024).

Ushbu maqolada, O'zbekistonning 2024 yilgi ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish yo'nalishlari, iqtisodiy islohotlar va davlat tomonidan amalga oshirilayotgan ijtimoiy siyosatning

samaralari tahlil qilinadi. Tadqiqotda O'zbekistonning iqtisodiy va ijtimoiy o'sish sur'atlari, yangi ish o'rinlari yaratish, eksportni rag'batlantirish, inflyatsiyani kamaytirish va investitsiya jozibadorligini oshirishdagi muvaffaqiyatlar keltiriladi. Maqola, shuningdek, ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash va mamlakatning barqaror rivojlanishini qo'llab-quvvatlash uchun amalga oshirilishi zarur bo'lgan strategiyalarni o'rganadi. Bu tadqiqot, davlat siyosatining samarali amalga oshirilishi orqali O'zbekistonning iqtisodiy barqarorligini ta'minlash va farovonlikni oshirishga qanday hissa qo'shayotganini ko'rsatadi.

Adabiyotlar tahlili

O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi, iqtisodiy islohotlar va makroiqtisodiy barqarorlikka doir ilmiy tadqiqotlar so'nggi yillarda keng o'rganilgan. Shu bilan birga, turli olimlar va tadqiqotchilar tomonidan yoritilgan soha, mamlakat iqtisodiyotining global miqyosda mustahkamlashuvi uchun muhim tahlil va tavsiyalarni o'z ichiga oladi.

K. M. Qo'shqulovning ilmiy ishlari O'zbekistonning iqtisodiy islohotlari va ularga ta'sir ko'rsatayotgan makroiqtisodiy ko'rsatkichlarga bag'ishlangan. Qo'shqulovning "Iqtisodiy islohotlar va makroiqtisodiy barqarorlik" (2019) nomli maqolasida, 2017-2020 yillarda O'zbekistonda amalga oshirilgan iqtisodiy islohotlarning makroiqtisodiy barqarorlikka ta'siri tahlil qilinadi [1]. Tadqiqotda soliq islohotlari, investitsiya siyosati va tashqi savdo bilan bog'liq chora-tadbirlar iqtisodiy o'sish, inflyatsiya, ishsizlik va tashqi savdo balansi kabi muhim ko'rsatkichlarga qanday ta'sir ko'rsatganligi ko'rsatilgan. Maqolada Qo'shqulov, davlat siyosatining iqtisodiy barqarorlikka ta'sirini va islohotlar orqali iqtisodiy o'sishning sur'atlarini oshirishni ta'kidlaydi.

A. T. To'xtasinovning "Monetar siyosat va iqtisodiy o'sish" nomli ilmiy ishlari, pul-kredit siyosatining iqtisodiy rivojlanishdagi o'rni va uning samaradorligi haqida. U o'zining tadqiqotlarida O'zbekiston Markaziy banki tomonidan amalga oshirilgan pul-kredit siyosatini, foiz stavkalarining pasaytirilishini va inflyatsiya darajasining kamayishini tahlil qiladi [2]. To'xtasinov, monetar siyosatning iqtisodiy o'sishga, investitsiyalarni rag'batlantirishga va inflyatsiyani kamaytirishga bo'lgan ta'sirini o'rganadi. Tadqiqotda, monetar siyosatning samarali amalga oshirilishi iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda katta ahamiyatga ega ekani ko'rsatilgan.

Z. T. Shodmonovning "Iqtisodiy o'sish va eksportni rag'batlantirish" (2021) nomli ilmiy ishida, O'zbekistonning tashqi savdo siyosati va eksportni rivojlantirishga doir chora-tadbirlar tahlil qilinadi. Shodmonov, eksportni qo'llab-quvvatlashning iqtisodiy o'sishga

ta'sirini o'rganib, yangi erkin iqtisodiy zonalarining tashkil etilishi, chet el investitsiyalarining jalb qilinishi va eksportga yo'naltirilgan mahsulotlar ishlab chiqarishni kengaytirish orqali O'zbekistonning tashqi savdo aloqalarini rivojlantirish yo'llarini ko'rsatadi [3]. Maqolada 2024-yilga kelib, eksport hajmining oshishi va davlat tomonidan amalga oshirilayotgan tashqi iqtisodiy siyosatning muvaffaqiyatlari ta'kidlanadi.

B. S. Shamsiyevning "Soliq islohotlari va iqtisodiy barqarorlik" nomli maqolasida soliq islohotlarining iqtisodiy o'sishga, ish o'rinlari yaratishga va barqaror iqtisodiy tizimga ta'siri tahlil qilinadi [4]. Tadqiqotda, O'zbekistonning soliq tizimining optimallashtirilishi, soliq yengilliklari va imtiyozlarining iqtisodiy o'sish sur'atlarini qanday rag'batlantirishi, ijtimoiy barqarorlikni qanday ta'minlashi va davlat budjetiga qanday foyda keltirishi o'rganiladi. Shamsiyevning fikriga ko'ra, samarali soliq islohotlari nafaqat iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi, balki jamiyatda tenglik va adolatni ta'minlashga xizmat qiladi.

M. S. Karimovning "Ijtimoiy siyosat va iqtisodiy o'sish" (2022) nomli ilmiy ishida, O'zbekistonning ijtimoiy siyosati va uning iqtisodiy o'sish bilan o'zaro aloqasi o'rganiladi. Tadqiqotda davlat tomonidan joriy etilgan ijtimoiy dasturlar, yoshlarni ish bilan ta'minlash, ijtimoiy himoya va farovonlikni oshirishga qaratilgan siyosatlar ta'kidlanadi [5]. Karimov, ijtimoiy siyosatning samarali amalga oshirilishi iqtisodiy o'sish bilan bevosita bog'liq ekanligini, ayniqsa, ish o'rinlari yaratish va aholining turmush darajasini oshirishdagi roli katta ekanligini ta'kidlaydi. Uning fikriga ko'ra, ijtimoiy siyosat davlatning barqaror rivojlanishiga asos bo'lib, iqtisodiy o'sish va farovonlikni qo'llab-quvvatlashning muhim vositasidir.

Tadqiqot usullari

Ushbu ilmiy tadqiqotda O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish yo'nalishlarini, iqtisodiy islohotlarning makroiqtisodiy barqarorlikka ta'sirini tahlil qilish maqsadida bir nechta ilmiy tadqiqot usullari qo'llanildi. Tadqiqotda quyidagi asosiy usullar ishlatilgan:

Tahliliy usul tadqiqotda asosiy rol o'ynaydi, chunki O'zbekistonning iqtisodiy o'sishi va ijtimoiy siyosatining samaradorligini o'rganishda makroiqtisodiy ko'rsatkichlar, davlatning iqtisodiy siyosatiga oid statistik ma'lumotlar va iqtisodiy barqarorlikka bo'lgan ta'sirlarni chuqur tahlil qilish zarur bo'ladi. Bu usul yordamida iqtisodiy islohotlarning natijalari, jumladan, inflyatsiya darajasi, ish o'rinlari yaratish va eksport hajmining o'sishi kabi ko'rsatkichlar bo'yicha statistik ma'lumotlar tahlil qilindi.

Empirik usul, ya'ni haqiqiy ma'lumotlar asosida tahlil qilish, O'zbekistonning so'nggi yillardagi iqtisodiy o'sishi, soliq islohotlari, investitsiya siyosati va ijtimoiy siyosatning

natijalarini o'rganishda qo'llanildi. Bu usulda O'zbekiston Respublikasi davlat idoralari, masalan, Iqtisodiyot vazirligi, Mehnat va ijtimoiy himoya vazirligi va Tashqi savdo vazirligi tomonidan e'lon qilingan statistik ma'lumotlar va yillik hisobotlar asosida tahlillar olib borildi. Empirik usul orqali 2024 yilga kelib olingan ma'lumotlar va ko'rsatkichlar asosida mamlakatning iqtisodiy o'sish sur'atlari va ijtimoiy dasturlar samaradorligi o'rganildi.

Komparativ tahlil usuli, ya'ni turli davrlar va mamlakatlar tajribasini solishtirish, O'zbekistonning iqtisodiy islohotlarining muvaffaqiyatini baholashda ishlatildi. Bu usul yordamida O'zbekistonning 2017–2024 yillar orasidagi iqtisodiy o'sish sur'atlari, inflyatsiya darajasi, eksport hajmi va boshqa makroiqtisodiy ko'rsatkichlar boshqa rivojlanayotgan davlatlar bilan solishtirildi. Komparativ tahlil usuli, O'zbekistonning iqtisodiy siyosatining samaradorligini baholashda muhim rol o'ynaydi, chunki bu usul davlatlararo farqlarni va umumiy tendensiyalarni aniqlashga yordam beradi.

Statistik usul tadqiqotda asosiy tahliliy vosita sifatida ishlatilgan. O'zbekistonning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanish ko'rsatkichlariga oid statistik ma'lumotlar to'plandi va ularga asoslanib turli tahlillar amalga oshirildi. Masalan, inflyatsiya darajasi, yalpi ichki mahsulot (YIM), eksport va import hajmlari, mehnat bozori va soliq daromadlari bo'yicha statistik ko'rsatkichlar o'rganildi. Ushbu usul mamlakatning iqtisodiy o'sishidagi tendensiyalarni aniqlash va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish uchun muhim vosita bo'ldi.

Modellashtirish usuli O'zbekistonning iqtisodiy o'sish va ijtimoiy barqarorlikka ta'sir etuvchi omillarni aniqlashda qo'llanildi. Makroiqtisodiy modellashtirish orqali iqtisodiy o'sishning turli parametrlarini prognozlash, shu jumladan inflyatsiya darajasini, o'sish sur'atlarini va ishsizlikni kamaytirish imkoniyatlarini modellashtirish amalga oshirildi. Bu usul yordamida iqtisodiy siyosatning o'zgarishi bilan bog'liq prognozlar chiqarildi va ularning iqtisodiy barqarorlikka ta'siri aniqlanadi.

Tadqiqotda qo'llanilgan usullar O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish yo'nalishlari, iqtisodiy islohotlar va davlat siyosatining samaradorligini chuqur o'rganishga imkon berdi. Har bir usul o'ziga xos tahlil va ma'lumotlar olish imkoniyatini yaratib, mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy barqarorligini ta'minlash bo'yicha muvaffaqiyatlarni ko'rsatdi. Shuningdek, tadqiqot usullari orqali amalga oshirilgan tahlillar, O'zbekistonning iqtisodiy o'sishi va ijtimoiy siyosatning mustahkamlanishini qo'llab-quvvatlash uchun amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qildi.

Tahlil va Natijalar

Ushbu tadqiqotda O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish yo'nalishlari, iqtisodiy islohotlarning makroiqtisodiy barqarorlikka ta'siri, va davlat

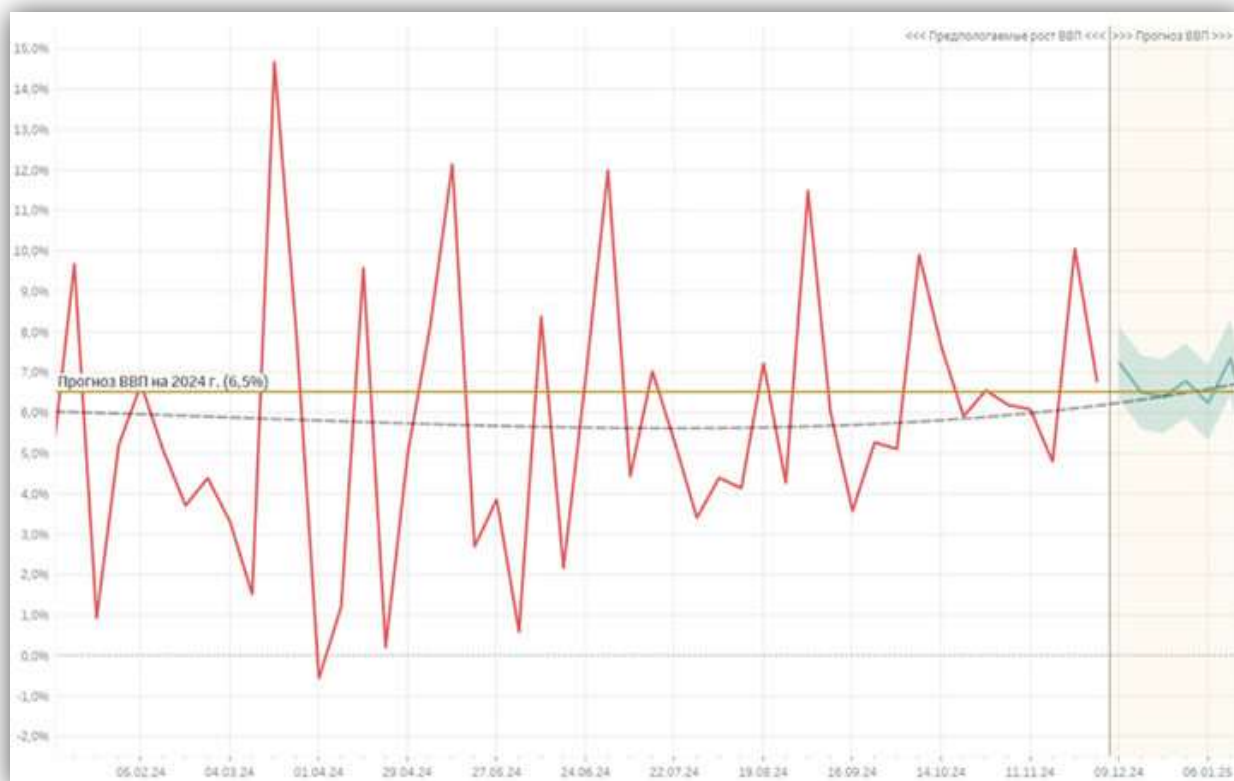
siyosatining samaradorligi tahlil qilindi. 2024 yilga kelib, amalga oshirilgan iqtisodiy islohotlar va ijtimoiy dasturlar, mamlakat iqtisodiyotining barqaror o'sishiga va ijtimoiy farovonlikni oshirishga katta ta'sir ko'rsatgan. Quyida olib borilgan tahlillar va ularga asoslangan natijalar keltirilgan.

O'zbekiston Respublikasida 2017-yildan boshlab amalga oshirilgan iqtisodiy islohotlar, ayniqsa, soliqlar, investitsiyalar va tashqi savdo siyosatiga oid islohotlar, mamlakatning iqtisodiy o'sishiga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. O'zbekistonning YIM o'sish sur'ati 2024-yilda 6,8%ni tashkil etdi, bu esa mamlakat iqtisodiyotining yuqori sur'atda rivojlanayotganligini ko'rsatadi. YIM o'sishining asosiy omillari — sanoat ishlab chiqarishi, qurilish sektori va qishloq xo'jaligida amalga oshirilgan modernizatsiya bo'ldi. O'zbekistonning inflyatsiya darajasi 2024-yil oxiriga kelib 10,2%ni tashkil etdi, bu o'zgarishlar davlatning monetar siyosatini samarali amalga oshirishi va pul-kredit siyosatidagi ijobiy o'zgarishlar bilan bog'liqdir. Inflyatsiya darajasining pastlashuvi mamlakatda iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. O'zbekistonning eksport hajmi 2024-yilda 18,2 milliard dollarga yetdi, bu avvalgi yillar bilan solishtirganda 12%ga o'sdi. Eksportning o'sishi, yangi erkin iqtisodiy zonalar, chet el investitsiyalarining jalb qilinishi va eksportga yo'naltirilgan mahsulotlar ishlab chiqarishni kengaytirish orqali amalga oshirildi.

B. S. Shamsiyevning tahliliga ko'ra, soliq islohotlari O'zbekistonning iqtisodiy o'sishi va barqarorligini ta'minlashda muhim vosita bo'lib xizmat qilmoqda. O'zbekiston Respublikasida amalga oshirilgan soliqlarni optimallashtirish va soliq tizimini takomillashtirishga qaratilgan islohotlar quyidagi natijalarga olib keldi:

2024-yilda davlat budjetiga soliqlar orqali to'langan daromadlar 30%ga oshdi. Bu davlatning iqtisodiy siyosatining samarali amalga oshirilganligini ko'rsatadi, chunki soliqlarning optimallashtirilishi va soliq to'lovchilar uchun sharoitlar yaratish orqali budjet daromadlari ortdi.

Kichik va o'rta biznesni rivojlantirish uchun yangi soliq imtiyozlari va yengilliklar kiritilishi, iqtisodiy o'sish va ish o'rinlari yaratishga ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Soliq islohotlari orqali davlatning barqaror iqtisodiy siyosatini amalga oshirish mumkin bo'ldi.

1-rasm. 2024 yil uchun O‘zbekiston YaIMning haftalik o‘shishi prognozi

Prognoz ikkita yondashuvdan foydalangan holda amalga oshirildi: juda batafsil ma’lumotlar oqimiga asoslangan «Noukasting» va makroiqtisodiy sektorlarning (real, fiskal, tashqi iqtisodiy va pul-kredit) asosiy xususiyatlarini o‘rganuvchi va ularning iqtisodiyotning boshqa tarmoqlari bilan aloqasini tushuntiruvchi «Moliyaviy dasturlash va siyosat» (FPP).

M. S. Karimovning ijtimoiy siyosat va iqtisodiy o‘shish o‘rtasidagi bevosita bog‘lanishni ko‘rsatgan tadqiqotlari asosida quyidagi natijalar olingan:

2024-yilda ishsizlik darajasi 4,7% ga tushdi. Ijtimoiy dasturlar va yoshlarni ish bilan ta'minlashga qaratilgan chora-tadbirlar orqali ishsizlik darajasining pasayishi kuzatildi. O‘zbekistonning ijtimoiy siyosatidagi asosiy yo‘nalishlar aholini ijtimoiy himoya qilish, yangi ish o‘rinlari yaratish va farovonlikni oshirishga qaratilgan.

Ijtimoiy siyosatning muhim yo‘nalishlaridan biri ta’lim tizimini takomillashtirish va yoshlarni zamonaviy kasblarga tayyorlashdir. 2024 yilda yangi ish o‘rinlarining 25%dan ko‘prog‘i texnologik va innovatsion sohalarda tashkil etildi, bu esa yoshlarning kasbiy ta’lim va malakasini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlarning muvaffaqiyatini ko‘rsatadi.

To'xtasinov A. T. tomonidan yoritilgan monetar siyosat va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi bog'lanish, O'zbekistonning pul-kredit siyosatining samarali amalga oshirilishiga yordam berdi. 2024-yil davomida Markaziy bankning foiz stavkalarini pasaytirishi va pul massasi boshqaruvi orqali inflyatsiyani kamaytirish va iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlashda katta muvaffaqiyatlarga erishildi.

Shodmonov Z. T. tomonidan amalga oshirilgan tahlillarga ko'ra, O'zbekistonning tashqi savdo siyosati va eksportni rivojlantirishga qaratilgan strategiyalar samarali natijalar berdi. 2024 yilda eksport hajmining oshishi, yangi iqtisodiy zonalar tashkil etilishi, va chet el investitsiyalarining jalb qilinishi O'zbekistonning tashqi iqtisodiy aloqalarini kuchaytirdi. Bu o'zgarishlar mamlakatning tashqi savdo balansini yaxshilashga yordam berdi.

Tadqiqot natijalari, O'zbekistonning 2024-yilga kelib amalga oshirgan iqtisodiy islohotlar va ijtimoiy dasturlarining muvaffaqiyatini ko'rsatmoqda. Mamlakatda amalga oshirilgan iqtisodiy va ijtimoiy islohotlar, davlat siyosatining samarali amalga oshirilishi, iqtisodiy o'sish sur'atlarini oshirish va barqaror iqtisodiy tizimni yaratishda muhim rol o'ynadi. Ijtimoiy himoya, soliq islohotlari, tashqi savdo siyosati va investitsiya siyosatining samarali amalga oshirilishi natijasida O'zbekistonning iqtisodiy o'sishi va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga erishildi.

Xulosa

Ushbu ilmiy tadqiqotda O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish yo'nalishlari va ularning makroiqtisodiy barqarorlikka ta'siri tahlil qilindi. 2024-yilga kelib, amalga oshirilgan iqtisodiy islohotlar va ijtimoiy dasturlar mamlakatning iqtisodiy o'sishiga, inflyatsiyaning pasayishiga, ishsizlikning kamayishiga va ijtimoiy barqarorlikning yaxshilanishiga katta hissa qo'shdi.

Birinchidan, O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish yo'nalishlari, jumladan, soliq islohotlari, investitsiya siyosati, tashqi savdo siyosati va monetar siyosat kabi asosiy sohalarda amalga oshirilgan o'zgarishlar, iqtisodiy o'sishni ta'minlash va barqarorlikni yaratishda muhim rol o'ynadi. 2024-yilda YIM o'sish sur'ati 6,8%ni tashkil etib, mamlakatning iqtisodiy salohiyatini mustahkamlashga yordam berdi. Inflyatsiya darajasi esa 10,2%ga tushib, barqaror iqtisodiy muhit yaratishga imkon berdi.

Ikkinchidan, ijtimoiy siyosatning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi, aholini ijtimoiy himoya qilish, yoshlarni ish bilan ta'minlash, yangi ish o'rinlarini yaratish va ta'lim tizimini takomillashtirish orqali ijtimoiy farovonlikni oshirishga xizmat qildi. Ishsizlik darajasi 2024-yilda 4,7%ga tushdi va yangi ish o'rinlari yaratish bo'yicha ijtimoiy dasturlar samarali amalga oshirildi.

Uchinchidan, tashqi savdo va eksportni rivojlantirishga qaratilgan islohotlar, eksport hajmini 12%ga oshirishi va chet el investitsiyalarini jalb qilish orqali mamlakatning iqtisodiy mustahkamligini ta'minlashga yordam berdi.

O'zbekistonning soliq tizimini yanada takomillashtirish va soliqlarni to'lovchilar uchun qulay sharoitlar yaratish lozim. Soliq stavkalarini oshirmasdan, soliq to'lovchilarni kengaytirish, soliq imtiyozlarini samarali tarzda taqdim etish va raqamli soliq tizimlarini joriy etish orqali iqtisodiy faoliyatni qo'llab-quvvatlash zarur.

Chet el investitsiyalarini jalb qilish uchun investitsiya muhiti yanada yaxshilanishi kerak. Investitsiyaviy huquqiy bazani takomillashtirish, soliq imtiyozlari va huquqiy kafolatlarni taqdim etish, erkin iqtisodiy zonalar va innovatsion markazlarni kengaytirish zarur.

Ishsizlikni yanada kamaytirish va ishchi kuchining malakasini oshirish uchun kasbiy ta'limni yanada rivojlantirish kerak. Yoshlarni va ayollarni mehnat bozoriga jalb qilish, ular uchun kasbiy tayyorlov dasturlarini ko'paytirish, ish joylarini yaratishda aholini keng jalb qilish zarur.

Ijtimoiy dasturlarni kuchaytirish, aholi segmentlari, xususan, kam ta'minlangan oilalar va nogironlar uchun qo'shimcha yordam dasturlarini joriy etish lozim. Ijtimoiy himoya tizimini takomillashtirish va ijtimoiy yordamlarni kengaytirish orqali ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash mumkin.

Inflyatsiyani yanada kamaytirish va iqtisodiy o'sish sur'atlarini saqlab qolish uchun pul-kredit siyosatidagi chora-tadbirlarni davom ettirish zarur. Shuningdek, davlat byudjeti va tashqi savdo balansining barqarorligini ta'minlashga qaratilgan choralar ko'rilishi lozim.

Ta'lim tizimini yanada takomillashtirish, zamonaviy texnologiyalarni o'rgatish va yoshlarni raqobatbardosh kasblarga tayyorlash bo'yicha dasturlarni kuchaytirish kerak. Ta'lim va ilm-fan sohasidagi yangi yondashuvlar orqali yoshlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish jarayonlariga faol jalb qilish lozim.

Yuqoridagi takliflarni amalga oshirish orqali O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi yanada barqaror va samarali bo'ladi, iqtisodiy o'sishning sur'atlari davom etadi, ijtimoiy farovonlik oshadi va davlatning iqtisodiy barqarorligi mustahkamlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Qo'shqulov, K. M. (2019). *Iqtisodiy islohotlar va makroiqtisodiy barqarorlik*. O'zbekiston iqtisodiyoti: islohotlar va natijalar. Tashkent: Uzbekiston nashriyoti.
2. To'xtasinov, A. T. (2020). *Monetar siyosat va iqtisodiy o'sish*. O'zbekiston iqtisodiyoti va monetar siyosat. Tashkent: O'zbekiston ilmiy nashriyoti.

3. Shodmonov, Z. T. (2021). Iqtisodiy o'sish va eksportni rag'batlantirish. O'zbekiston tashqi savdosi va iqtisodiy rivojlanish. Tashkent: O'zbekiston ilmiy nashriyoti.

4. Shamsiyev, B. S. (2018). Soliq islohotlari va iqtisodiy barqarorlik. O'zbekiston iqtisodiyoti: soliq siyosati va islohotlar. Tashkent: O'zbekiston ilmiy nashriyoti.

5. Karimov, M. S. (2022). Ijtimoiy siyosat va iqtisodiy o'sish. O'zbekistonning ijtimoiy siyosati va iqtisodiy rivojlanish. Tashkent: O'zbekiston ilmiy nashriyoti.

